

Slim Watermanagement: het water in Nederland nog beter verdelen

Slim Watermanagement richt zich op het gezamenlijk optimaliseren van het waterbeheer in Nederland. Over de beheergrenzen heen, maar binnen de afspraken van de peilbesluiten, waterakkoorden en andere bestuurlijke afspraken. Met als doel het langer uitstellen en beperken van wateroverlast of watertekort, energiezuiniger waterbeheer (tegen elkaar in pompen voorkomen) en het gunstig beïnvloeden van de waterkwaliteit (zoals verzilting en temperatuur). Het moment waarop regulier waterbeheer overgaat in crisismanagement is met Slim Watermanagement uit te stellen.

De waterbeheerders in Nederland – 21 waterschappen en Rijkswaterstaat – zoeken continu de balans tussen water afvoeren en water vasthouden om wateroverlast en watertekort zo veel als mogelijk te voorkomen. Dit is een ingewikkelde puzzel, waarbij de waterbeheerders veel met elkaar afstemmen. Door klimaatverandering, de toenemende behoefte aan zoetwater en de ruimtelijke opgaven wordt deze puzzel alleen maar complexer. De opgaven zijn te groot om met alleen afstemmen het hoofd te kunnen bieden. Slim Watermanagement (Slim WM) brengt de waterbeheerders een stap verder met beheersgrensoverschrijdend waterbeheer.

De oorsprong van Slim Watermanagement

Het idee voor Slim WM is al vóór 2013, een jaar met veel wateroverlast, ontstaan. De gedachte was om te onderzoeken of het van meerwaarde zou zijn om waterbeheer zonder belemmering van beheergrenzen uit te voeren. Water stopt immers niet bij beheergrenzen. Waarom het waterbeheer dan wel? Een volkomen logische gedachte, die later praktisch handen en voeten heeft gekregen als maatregel van het Deltaprogramma Zoetwater. De uitdaging was om met elkaar het bestaande water(systeem) beter te benutten. Concreet gezegd: optimaliseren over beheergrenzen heen.

Beheergrensoverstijgend waterbeheer: het werkt!

In de eerste planperiode van het programma Slim Watermanagement (2016 t/m 2021) hebben we geleerd dat beheergrensoverstijgend waterbeheer mogelijk is, én van meerwaarde is. En ook dat Slim Watermanagement de stap naar crisismanagement helpt uit te stellen. De operationele waterbeheerders kunnen gezamenlijk meer (bijzondere) situaties beter het hoofd bieden.

Om beheergrensoverstijgend waterbeheer goed uit te kunnen voeren, hebben de waterbeheerders hun kennis eerst samengebracht in systeemanalyses. Op basis daarvan hebben ze gezamenlijke redeneerlijnen opgesteld over hoe te handelen in situaties met veel of weinig water. Hierdoor werd ook duidelijk welke informatie nodig is. Om met dit alles te oefenen en Slim WM te ervaren, zijn serious games ontwikkeld.

Elkaar kennen en vertrouwen blijkt een belangrijke voorwaarde voor het succesvol inzetten van de Slim WM-instrumenten. Daarom stimuleert en faciliteert het programma Slim Watermanagement dat waterbeheerders elkaar ontmoeten (onder meer in Slim WM-regio-overleggen en -regiodagen) en dat ze regio-overstijgend de afstemming zoeken (in het coördinatieteam Slim WM en het landelijk directeurenoverleg).

Succes krijgt vervolg

Vanwege het succes van de eerste planperiode heeft het programma Slim Watermanagement een vervolg gekregen met een tweede planperiode (2022 t/m 2027). Hierin verdiepen en verbreden we Slim Watermanagement. Ook realiseren we een aantal landelijke opgaven en opdrachten, zoals het landelijk afstemmen van de redeneerlijnen en de Informatievoorziening Slim WM (IV Slim WM). Daarnaast bereiden we ons voor op het borgen van de instrumenten en de werkwijze Slim Watermanagement in de reguliere werkwijze van de waterbeheerders. Na 2027 zijn de waterbeheerders zelf aan zet om de instrumenten en werkwijze Slim Watermanagement voort te zetten.

Hoe verder met Slim Watermanagement?

De waterbeheerders hebben aangegeven dat ze in principe alles wat het programma Slim Watermanagement heeft opgeleverd, willen behouden. Een deel kan gezamenlijk op landelijke schaal worden voortgezet, zoals de set landelijk afgestemde redeneerlijnen, de IV Slim WM en de website van Slim Watermanagement. Andere zaken vragen om regionaal maatwerk. Denk aan de regiodagen, de systeemanalyses en serious games. Om Slim Watermanagement ook na 2027 te kunnen voortzetten zijn goede afspraken nodig over de financiering, de benodigde capaciteit en samenwerking. Voor de IV Slim WM hebben Rijkswaterstaat en de Unie van Waterschappen op hoofdlijnen al afspraken gemaakt. Voor de andere zaken moet dit nog gebeuren.

De meerwaarde van Slim Watermanagement

- Slim Watermanagement is vooral van meerwaarde als er meer water valt dan normaal, het droger is dan normaal of als de reguliere pompcapaciteit niet (volledig) beschikbaar is. Anders gezegd: als de waterbeheerders elkaar nodig hebben om problemen te voorkomen of beter te beheersen.
- Dankzij Slim Watermanagement kennen de waterbeheerders de (on)mogelijkheden van de watersystemen van andere waterbeheerders. Hierdoor kunnen ze bij een dreigend probleem sneller tot een gezamenlijke oplossing komen.
- De waterbeheerders zijn geen of veel minder tijd kwijt met zaken aan elkaar uitleggen en kunnen sneller beslissingen nemen.
- Omdat de waterbeheerders over dezelfde kennis en informatie beschikken, hoeven ze als het erop aankomt minder discussie te voeren over de juiste maatregelen, meetwaarden of verwachtingen (neerslag, rivierafvoer, waterstanden etc.).
- Slim Watermanagement vergroot het oplossend vermogen van de operationele waterbeheerders, waardoor de stap naar crisismanagement vaak kan worden uitgesteld.

Het programma Slim Watermanagement is een samenwerkingsverband van Rijkswaterstaat en de waterschappen.
Kijk voor meer informatie op www.slimwatermanagement.nl.

